

ทำความเข้าใจ “คติชนวิทยา” จีนสอนอะไร อย่างไร สรุปเนื้อหาสำคัญในงาน Way Forward 2021 ครั้งที่ 11 Season มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ EP.2

ฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง
(กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม)
ZTED ร่วมกับ เรื่องจีนกับเรา

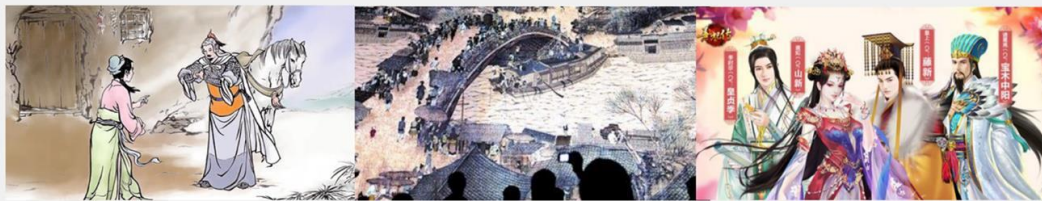

Way Forward 2021

“รู้ภาษาจีน รู้ลึกอย่างไร ต้องเรียนที่ไหน”
Season มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ EP.2

“คติชนวิทยา” จีนสอนอะไร อย่างไร

- คติชนวิทยาเรียนอะไร
- หลักสูตรคติชนวิทยาในประเทศจีนมีอะไรต่าง
- คติชนวิทยากับวิถีชนในศตวรรษที่ 21
- คติชนวิทยากับการพัฒนาต่อ ยอดของไทย

แขกรับเชิญ

ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติจีน-อาเซียน
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญาเอก สาขาคติชนวิทยา
East China Normal University

วิรัช เวโรจน์ฤดี

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขาวัฒนธรรมคันทันบ้านจีน
Peking University

รัชฎาพรรณ วงษ์เลี้ยง

อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขาคติชนวิทยา
East China Normal University

ดร.สุกษิณดา รัตนตั้งตระกูล

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปริญญาเอก สาขาคติชนวิทยาในวรรณกรรม
East China Normal University

ชวนคุยโดย : เรื่องจีนกับเรา

วัชรินทร์ เศรษฐกุลดิ้น

หัวหน้ากองข่าวต่างประเทศ
ช่อง 9 MCOT HD 30 สำนักข่าวไทย

วันเสาร์ที่ 31 กรกฎาคม 2564

14.00 – 16.30 น. (ไทย)

15.00 – 17.30 น. (จีน)

LIVE

วิทยุโมตรียไทยจีน

ฝ่ายวิทยาศาสตร์ฯ สอ.ปักกิ่ง

Meeting ID: 872 6086 6280

Passcode: 352705

www.stsbeijing.org

1. ศตวรรษที่ 21 เรายังเรียนคตินวิทยาไปทำไม

ในโลกศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ต้องการกำลังคนที่มีความรู้ทั้งเทคโนโลยี (Hard Skill) กับวัฒนธรรม (Soft Skill) “คตินวิทยา” คือ ศาสตร์หนึ่งที่ศึกษาข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม และเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง เมื่อพูดถึงจีนในปัจจุบัน เรานึกถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอวกาศ สิ่งที่เกิดขึ้นของยานอวกาศ มหาอำนาจทางเศรษฐกิจ “นโยบายเส้นทางสายไหม” ทุนเรียนภาษาสถาบันขงจื๊อ วัฒนธรรม หรือวงการบันเทิง

ความสำเร็จทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การขยายอำนาจทางวัฒนธรรมของจีน มี “วัฒนธรรม” หรือ รากเหง้าตัวตน ความภูมิใจในความเป็นชนชาติจีน สิ่งที่จะทำให้เรา เข้าใจ ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาวจีน รู้ลึก รู้ซึ้ง และรู้ชัดใน “ความเป็นจีน” คือ “คติน” หรือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ Folk + Lore = Folklore โดยมีคตินวิทยาได้มีการศึกษาที่หลากหลาย เช่น

คตินวิทยา หมายถึง ศาสตร์ที่เกี่ยวกับขนบหรือธรรมเนียมต่าง ๆ ของ “คน” คตินจึงมีขอบเขตการศึกษาที่กว้างขวาง ครอบคลุมเกือบทุกมิติทางวัฒนธรรม อีกนัยหนึ่งคตินวิทยาเป็นการศึกษาวัฒนธรรมระดับจิตวิญญาณ เป็นศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับมนุษย์วิทยา เรื่องราวที่คตินจะศึกษาก็คือเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มชนของคน และ คตินความเชื่อของเขา โดยศึกษาข้อมูลลึกไปจนถึงวัฒนธรรมระดับจิตวิญญาณ

คตินวิทยา-วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต คือศาสตร์ที่ศึกษาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ การแต่งกาย เครื่องนุ่งห่มของผู้คน สิ่งที่ได้ในปัจจุบัน จะเห็นได้จากลายผ้า ไม่ได้สะท้อนเฉพาะความงาม ไม่ได้สะท้อนแค่ศิลปะ มีความเชื่อ ความอดุมสมบุญ การเชื่อมโยงไปถึงบรรพบุรุษของตนเอง เป็นต้น

คตินวิทยา-วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวและเทศกาล คือศาสตร์ที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวและเทศกาล เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คตินวิทยา – วิถีชนกับชีวิตความเป็นเมือง คือศาสตร์ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชนกับชีวิตความเป็นเมือง คำว่า Folk หมายถึงกลุ่มคนหรือกลุ่มชน

เรียน “คตินจีน” ไปทำไม

เพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cross Cultural Communication) นำไปประยุกต์ใช้ได้หลากหลาย โดยเฉพาะในแง่ของชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยว

2. จีนในศตวรรษที่ 21 คตินสำคัญยังไ

พิธีเปิดการแข่งขันกีฬโอลิมปิกของจีน เมื่อปี 2008 จีนจัดการแสดงสุดอลังการ การแสดงชุดแทนพิมพ์ของจีน แทนพิมพ์จีน (印刷术) คือหนึ่งในสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นสุดยอดของจีน ที่มีประดิษฐ์ตั้งแต่ สมัยราชวงศ์ซ่ง การแสดงชุดแทนพิมพ์ของจีน ถือเป็นการนำเอาข้อมูลวัฒนธรรมจีนมาประยุกต์ใช้กับการแสดงแสงสีเสียง และ ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วย จะเห็นได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างมากมาย มนุษย์เราก็จำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยี ดังนั้นในศตวรรษที่ 21 คือ ยุคที่นำเอาข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีต่าง ๆ

ในงานเอ็กซ์โป 2010 เซี่ยงไฮ้ประเทศจีน มีการนำเอาข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ภาพชิงหมิงซางเหอตู(清明上河图) หรือภาพ พื้นที่บริเวณรอบแม่น้ำในเทศกาลชิงหมิงที่เคลื่อนไหวและเล่าเรื่องราวในอดีตให้กลับมามีชีวิตชีวาได้อีกครั้ง

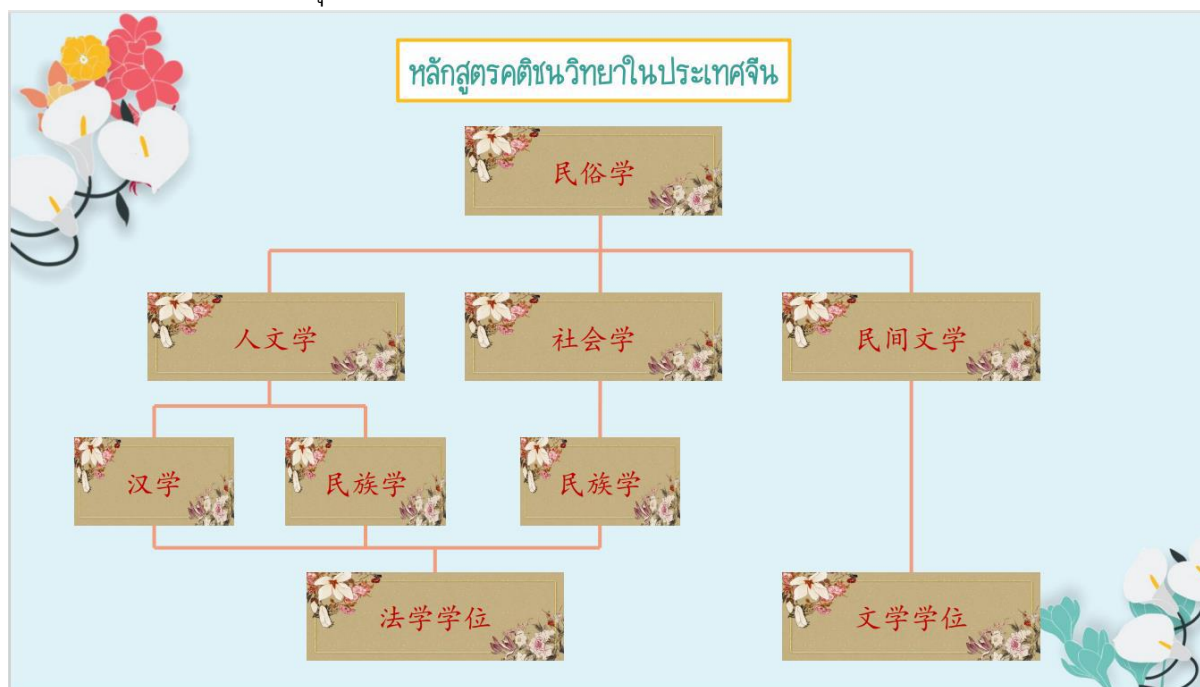
3. หลักสูตรคตินวิทยา

คตินวิทยาจีน โดยทั่วไปศึกษาเกี่ยวกับจีนใน 2 แง่มุม ได้แก่ 1. เขตแดน แบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ พื้นที่ในประเทศจีน (ศึกษาคตินทั่วไปในประเทศจีน) และพื้นที่ต่างประเทศ (ศึกษาคตินทั่วไปนอกประเทศจีน)

2. กลุ่มชาติพันธุ์ หลัก ๆ ศึกษา 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์ฮั่น (เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในเอเชียตะวันออกและมีถิ่นกำเนิดในประเทศจีน ชาวฮั่นถือเป็นประชากรส่วนใหญ่ในประเทศจีน) และ ชาติพันธุ์อื่น ๆ (จีนมีชนกลุ่มน้อยทั้งหมด 55 ชนเผ่า (ไม่รวมชาติพันธุ์ฮั่น) เช่น ชาติพันธุ์แมนจู (满族) ชาติพันธุ์มองโกเลีย (蒙古族) ชาติพันธุ์หุย (回族) ชาติพันธุ์ทิเบต (藏族) ชาติพันธุ์อุยกูร์ (维吾尔族) ชาติพันธุ์ม้ง (苗族) เป็นต้น)

มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรคตินวิทยา

ในปัจจุบันได้มีการเปิดสอนหลักสูตรคตินวิทยาอย่างแพร่หลายในประเทศจีน มีการออกแบบหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาสาระแตกต่างกัน โดยสรุปแบ่งได้เป็น 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 หลักสูตรคตินวิทยา (民俗学) ที่สังกัดสายมนุษยศาสตร์ (人文学)

1. 北京师范大学 Beijing Normal University
2. 复旦大学 Fudan University
3. 河南大学 Henan University
4. 青海师范大学 Qinghai Normal University
5. 山东大学 Shandong University
6. 山西大学 Shanxi University
7. 山西师范大学 Shanxi Normal University
8. 上海大学 Shanghai University
9. 上海师范大学 Shanghai Normal University
10. 温州大学 Wenzhou University
11. 云南大学 Yunnan University
12. 云南师范大学 Yunnan Normal University

แบบที่ 2 หลักสูตรคตินวิทยา (民俗学) ที่สังกัดสายมนุษยศาสตร์ (人文学) ที่เน้นชาติพันธุ์วรรณ

1. 西南民族大学 Southwest University for Nationalities
2. 新疆大学 Xinjiang University

3. 云南民族大学 Yunnan Nationalities University
4. 中央民族大学 Minzu University of China

แบบที่ 3 หลักสูตรครุฑศึกษา (民俗学) ที่สังกัดสายสังคมศาสตร์ (社会学)

1. 安徽大学 Anhui University
2. 广西师范大学 Guangxi Normal University
3. 华东师范大学 East China Normal University
4. 辽宁大学 Liaoning University
5. 内蒙古师范大学 Inner Mongolia Normal University
6. 南京师范大学 Nanjing Normal University
7. 武汉大学 Wuhan University
8. 中国人民大学 Renmin University of China
9. 中山大学 Sun Yat-sen University

แบบที่ 4 หลักสูตรวรรณคดีพื้นบ้านจีน (中国民间文学)

1. 北京大学 Beijing University
2. 北京大学 Beijing University
3. 华中师范大学 Huazhong Normal University

4. การศึกษาคติชนในโลกที่เปลี่ยนไป

สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวเราเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก เทคโนโลยีหรือเรื่องอะไรก็ตาม แกนหลักของคติชนแม้จะเข้าถึงได้ง่ายแต่จับต้องได้ยาก เพราะบางสิ่งไม่มีตัวตน ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อ ความเชื่อบางอย่างเราก็ไม่สามารถรู้ได้หมด ความจริงแล้วโลกมันเต็มไปด้วยความหลากหลาย วิชาการทุกศาสตร์ทุกแขนงก็เช่นเดียวกัน

4.1 เรียบคตินิดอะไร

เรียบคตินิดแล้วได้อะไร แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ ประเด็นแรก คือ เข้าใจคน การศึกษาให้เห็นถึงสภาพทางสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่เกิดจนตาย ความ เชื่อ ค่านิยม ตลอดจน แนวทางในการดำเนินชีวิต ยากให้มองการเรียนคตินิดวิทยาเป็นภาพกว้าง ประเด็นที่สอง คือ ความบันเทิง สอดคล้องกับประเด็นที่ 1 ที่ได้กล่าวไปว่า คติชน คือ การศึกษาแนวทางการดำรงชีวิต ของมนุษย์เมื่อว่าด้วยสันตนาการและสิ่งบันเทิง ละคร การเต้นรำ รูปแบบการเข้าสังคม นิยาย วรรณกรรม และประเด็นสุดท้าย คือ ความคิดและสร้างสรรค์ โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกวัน ซึ่งคติชนก็มีความเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วเช่นเดียวกัน มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อการอยู่รอด เพราะฉะนั้น ความคิด ความเชื่อ แบบของความประพฤติผลผลิตทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนตามกาลเวลา

4.2 การประยุกต์ใช้คติชนสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21

มีการประยุกต์ใช้หลักคิดทางคติชนวิทยาเพื่อใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพ จะยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ซึงถวน พบว่าหญ้าไฉมีสีเขียวเมื่อนำมาต้ม ชาวบ้านนำหญ้าไฉมาใช้ผสมกับแป้งข้าวเหนียว ขนมนิภาพมีชื่อว่า ซึงถวน บริโภคเข้าไปอร่อยด้วย สุขภาพแข็งแรง และเป็นขนมที่มีเฉพาะช่วงเทศกาลไหว้บ๊ะจ่างเท่านั้น 2. หญ้าไฉ ช่วงเทศกาลวันไหว้บ๊ะจ่าง ทุกครัวเรือนจะเก็บกวาดทำความสะอาด พร้อมทั้งนำหญ้าไฉมาแขวนไว้บนคิ้วประตูคนเชื่อ ว่าหญ้าไฉสามารถขจัดสิ่งชั่วร้ายออกไปได้อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่เรียกความเป็นสิริมงคล 3. ถุงหอม เมื่อนำหญ้าไฉไปตากจนแห้ง บรรจุเข้าถุงผ้าไหมมอบให้คนที่เรารักและห่วงใยเป็นของขวัญ

ซึงถวน 青团

หญ้าไฉ 艾草

ถุงหอม 香囊

4. ศิลปะบนปากกา จากกระดุมเสื่อค้อจีน สร้างสรรค์เป็นงานศิลปะบนปากกา 5. ชั้นวางหนังสือลดหลาดยหนังสือสูง คือ การตกผลึกของภูมิปัญญาและศิลปะของผู้คนมานับพัน ๆ ปีรูปแบบ และความหมายของหนังสือสูง เชื่อมโยงเข้ากับชีวิตสมัยใหม่และถ่ายทอดวัฒนธรรมอันล้ำค่าหลายพันปี และ 6. โพสต์อิท การออกแบบชุดนี้ดึงเอาลักษณะเฉพาะของเคราและแขนเสื้อ ของชุดจี๊วปักกิ่ง มาออกแบบเป็นกระดาษโน้ตที่น่าสนใจตัวโน้ตถูกฉีกออก เปรียบเหมือนกับการโต้ตอบของตัวละครในจี๊วปักกิ่ง ภาพที่สดใส ง่าย และตลกขบขัน

4.3 จบสายคติชนทำอะไรได้บ้าง

1) งานสายการศึกษา

ทางด้านวิชาการ เช่น อาจารย์นักวิจัย ซึ่งอาชีพเหล่านี้เป็นงานสายตรงที่สามารถทำได้ และสามารถนำไปต่อยอดกับทักษะที่เรามีอยู่เดิมได้ในเชิงเศรษฐศาสตร์ เรียกว่าเพิ่มมูลค่าได้

2) งานสายครีเอทีฟ เช่น นักเขียนคอนเทนต์หรือ **Content Writer** ที่เป็นผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์จากอักษรกลั่นกรองเป็นเรื่องราวใน รูปแบบของบทความ Content Marketing ที่ปรึกษาการสร้างคอนเทนต์เพื่อสร้างการรับรู้และยอดขายให้ธุรกิจ YouTuber ที่มักจะมีแนววิธีย้ายทอดเอาของเก่าเก่ามาถ่ายทอดให้ดูใหม่และน่าสนใจ

สิ่งที่ได้จากการเรียนสายคติชนวิทยาจากมุมมองของนักวิชาการที่ได้เข้าไปศึกษาในประเทศจีน ได้แก่

1. สอนให้มีระบบการคิดเป็นโครงสร้างมากขึ้นเรารู้ 1234 เรา จะคิดอะไรที่เป็นโครงสร้างมากขึ้น เราจะจัดการมันได้ดีขึ้น
2. เรื่องความคิดสร้างสรรค์ คติชนทำให้เราได้ไอเดียเดียวในการดำรงชีวิต สองอย่างนี้มันคือศาสตร์ที่ผสมกันได้อย่างลงตัว และเมื่อผนวกกับความคิดที่เป็นระบบด้วย เอามาต่อยอดมีความคิด ใหม่ใหม่เข้ามาก็จะทำให้งานที่เราทำประสบความสำเร็จมากขึ้น

5. คติชนกับการพัฒนาต่ออยู่ในไทย

“เหลียวหลัง แลหน้า มุ่งสู่การขับเคลื่อนคติชนศึกษาในไทย” โดย “เหลียวหลัง” ในบริบทนี้เริ่มจากการศึกษาด้านคติชน ศึกษาความเป็นมาของศาสตร์ พัฒนาการและจุดหักเห และ “แลหน้า” เพื่อ หาทางปรับให้เข้ากับยุคสมัยในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีทำให้เราสามารถเข้าถึงมรดกทางปัญญาได้อย่างง่าย

ส่วนที่สามารถนำมาปรับและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจนกับการศึกษาด้านคติชนในบริบทสังคมไทยได้ อาทิเช่น

อาหารประยุกต์ หม้อไฟสไตล์ไทย (泰式火锅) เป็นการนำเอา ต้มยำกุ้งกับต้มข่าไก่ มาประยุกต์ในรูปแบบหม้อไฟจีน (鸳鸯锅) ด้วยรูปลักษณะ ภาชนะที่บรรจุยังคงวิธีการกินแบบหม้อไฟจีน โดยใช้อาหารที่ชื่อว่าเป็นอาหารประจำชาติไทยแทนเครื่องเทศแบบจีน

ชื่อ ร้าน/อาหาร/ภาชนะที่บรรจุก็บ่งบอกถึงควมมีเอกลักษณ์ของกลุ่มคน พื้นที่หรือชาตินั้น ๆ จุดนี้ก็เป็น การได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้าน คือ 语言民俗学 (คติชนเชิงภาษา) เช่น รูปป้ายร้าน 四川火锅 / 重庆火锅 / 泰式火锅 / 就是泰店名 ดังจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาเหล่านี้ยังเป็นการแสดงออกของตัวตนหรืออัตลักษณ์ท้องถิ่น

5.1 งานภาคสนาม –ประสบการณ์ชีวิตจากการเดินทาง

ตามแนวคิดคติชนวิทยา งานภาคสนามมี 3 คำถามที่ต้องหาคำตอบ นั่นก็คือ อะไร ยังไง อย่างไร

1) งานวิจัยภาคสนามที่นำมาสู่การศึกษาเปรียบเทียบ

ศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเบตงจังหวัดยะลา หอนิทรรศการสถาน อารยธรรมจังหวัดปัตตานีและจังหวัดสงขลา ภาคเหนือ เช่น ศึกษาความคล้ายคลึงกันของวัฒนธรรมระหว่างผู้คนในจังหวัด เชียงรายกับชาวสิบสองปันนา อาหารประเภทยาของไทยกับอาหารประเภทยาของสิบสองปันนา ใช้ประเด็นเหล่านี้เป็นกล้องเพื่อมองปัญหาได้ปัญหาหนึ่ง หรือภาวะแวดล้อม

2) ตะกอนความคิดจากการวิจัยภาคสนาม

1. รับรู้และเข้าใจแนวคิด วิถีชีวิตของกลุ่มคน / ชชาติพันธุ์ในชุมชน สังคม ท้องถิ่นที่แตกต่างจากขอบเขตที่เราอยู่มากขึ้น การที่สามารถรับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ต้องสังคมและประสบการณ์ชีวิต ในลักษณะวิธีที่แตกต่างไปจากวิธีเข้าใจแบบ ชชาติตะวันตก

2. เห็นถึงการนำเอาภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกับทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาต่อยอดเพื่อสร้างคุณค่า มูลค่าให้แก่ท้องถิ่น

3. ค้นพบบางประเด็นที่อาจจะเคยถูกมองข้ามไป หรือ บางเรื่องเหมือนเหรียญสองด้าน มองได้ต่างมุม หรือ เรื่องที่ไม่ กระจางชัด คลุมเครือ ไม่ชัดเจน ก็สามารถตีความได้หลายแบบ

4. การเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายความแตกต่างของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเคลื่อนที่ของคน

3) ทางสังคมและวัฒนธรรม (资源应用)

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและรูปแบบการจัดการทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรมเช่น การใช้ประโยชน์จากกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายทางสังคม ตลอดจนทรัพยากรทางวัฒนธรรม เป็นต้นว่า งานศิลปกรรมชนิดต่าง ๆ ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา เพื่อการอนุรักษ์สืบทอดรวมถึงพัฒนาให้กลายเป็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรม อันนำไปสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืน ด้วยมุมมองเชิงการศึกษาแบบข้ามสาขา ประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ เข้าหากัน

4) การพัฒนาการท่องเที่ยว

การศึกษาที่มุ่งเน้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีร่วมสมัยและเทคนิคและเครื่องมือ ช่องทาง กลไก และแนวทาง ปฏิบัติที่นำมาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยว บทบาทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรม ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งแนวทางในการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ตลอดจนวิธีการอนุรักษ์ส่งเสริม องค์กรประกอบของการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

5) (Localization) 本土化

ตัวอย่างจากการทำให้เป็น 本土化 ในแบบจีน (火锅) และการกลายเป็น 本土化 ในแบบไทย (ขบวนแห่เจ้าใน เทศกาลตรุษจีน กิจกรรมห่ม ความบันเทิง) คำว่า 本土化 (Localization) ไม่ใช่เป็นเป้าหมายสุดท้าย หากแต่เป็นกระบวนการที่จะใช้เป็นกลยุทธ์พิชิตใจคน ท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจผู้คน เข้าใจท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ความสำคัญกับผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ การที่นางานศึกษาด้านคติชนปรับใช้ ร่วมกันกับศาสตร์อื่น ๆ เพราะงานด้านนี้มีสำคัญก็คือสามารถเข้าใจถึงจิตใจของผู้คน ความรู้สึกนึกคิดของผู้คน เห็นถึงความ เป็นมาเป็นไป ก็จะเข้าใจความต้องการของผู้คนได้และการนำข้อมูลทางคติชนมาประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นของเรา นำความรู้หรือ ข้อมูลทางคติชนวิทยามาสร้างอัตลักษณ์ให้กับวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. ความท้าทายและประโยชน์ของการเรียนต่อจีน

“แบกเบ้า สะพายกล้อง ท่องโลกไปกับคติชนวิทยา” เปิดใจนักเรียนไทยในจีนแบ่งปันประสบการณ์ 5 ด้านที่น่าสนใจที่อาจเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน

1. คติชนวิทยา เป็นศาสตร์ที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ดังนั้น เราต้องไปศึกษานอกพื้นที่ที่อยู่บ่อย ๆ ซึ่งการที่เราจะเข้าใจความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ อย่างลึกซึ้ง เราจำเป็นต้องออกไปศึกษา ออกไปสัมผัส ทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ของผู้คน

2. อาจารย์ที่จีนมีความเชี่ยวชาญมาก ถึงเราจะเรียนคติชนวิทยาที่จีน แต่ตำราที่เรียนก็มีแปลตำราแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ทางฝั่ง ตะวันตกด้วย จีนเป็นชาติที่ศึกษาและแปลตำราเยอะมาก ๆ นั้นหมายความว่าต่อให้เราเรียนที่จีน ทฤษฎีทางฝั่งตะวันตกเรา ก็จำเป็นต้องรู้ด้วยเช่นกัน

3. เรียนรู้ผู้อื่นให้มากกว่าที่จะนำเสนอตัวเองและต้องรับฟังผู้อื่นอยู่เสมอ การ ตระหนักถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละชาติพันธุ์ ทำให้ทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของเรานั้นเปลี่ยนไป ในทางที่ดีขึ้นและทำให้ลดอัตตาในตัวตน ในชาติพันธุ์ของเราลง กลายเป็นคนที่เปิดกว้าง คิดถึงผู้อื่นและพร้อมที่จะเรียนรู้ อยู่ เสมอ ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับการศึกษาคติชนวิทยาที่ประเทศจีน

4. การเรียนคติชนที่จีน

ขอบเขตที่ศึกษาค่อนข้างกว้าง หลากหลาย และยืดหยุ่น ไม่ได้แค่จะศึกษาวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมหรือคติชนจีนเพียงอย่างเดียว การศึกษาเชิงสหวิทยาการและเก็บข้อมูลภาคสนามทำให้เปิดมุมมองใหม่ ๆ เข้าใจผู้คน พื้นที่ เวลา วัฒนธรรม นอกเหนือจากความคุ้นชินของตนเอง

5. การขับเคลื่อนคติชนศึกษาในไทย ควรมีการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อการอนุรักษ์สืบ ทอด และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ส่งเสริมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้การเข้าใจท้องถิ่น และการสร้างอัตลักษณ์ให้กับวัฒนธรรมท้องถิ่นในประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

ที่มา: วารสารวิทยุไมตรีไทย-จีน ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2564 (<https://www.stsbeijing.org/contents/16829>)

เรียบเรียงโดย

PENPISUT SIKAKAEW, PH.D.

- Instructor and Researcher
- Research Innovation and Development (RDI), and China-Asean International College (CIC), Dhurakij Pundit University
- 110/1-4 Prachachuen Road, Laksi, Bangkok 10210, Thailand
- Email: penpisut.sik@dpu.ac.th

PENPISUT SIKAKAEW, PH.D.

Instructor and Researcher

Research Innovation and Development [RDI], and China-Asean International College [CAIC], Dhurakij Pundit University

110/1-4 Prachachuen Road, Laksi, Bangkok 10210, Thailand

Email: penpisut.sik@dpu.ac.th